

Foto: Peter Chvoštek

Prečo som si DUK užila a prečo sa o rok opäť uvidíme?

Letné prázdniny sa pomaly, ale isto, končia. S nimi sa končí aj 21. ročník DUK-u. Jeho bohatý program definitívne ukončila posledná prednáška s promóciou a my si z nej odnášame veľa nových poznatkov, skúseností a zážitkov, ktoré budeme môcť využiť aj po skončení DUK 2023. Mimochodom, tí čo ju brali naozaj vážne si odnášajú aj „univerzitný“ diplom!

Každý týždeň sme spolu s našimi prednášajúcimi hľadali odpovede na zvedavé otázky a naučili sa kopec zaujímavých informácií. Zistili sme: Prečo nepíšeme hlaholikou či cyrilikou? Prečo a ako vzniká film? Prečo ľudia veria na čarodejníctvo? Prečo aj tie najstaršie divadelné hry môžu byť modernými inscenáciami? Prečo je internet dobrý sluha a zlý pán? Prečo si Indiáni zhotovovali totemové stĺpy? Prečo máme verejnú správu a prečo je potrebné ju zlepšovať? Prečo si ľudia rozprávajú príbehy? A na poslednej prednáške aj to, prečo a ako sa môžeme vzdelávať divadlom.

Ako nováčik som zažila prvé leto s DUK a veľmi sa mi tu s Vami páčilo. Okrem záujmu naučiť sa niečo nové nás spájalo aj modro-oranžový outfit. Po prvýkrát som si vyskúšala vysokoškolský spôsob vyučovania a svojský spôsob prezentovania témy každého prednášajúceho. Ťažko sa mi vybrala najlepšia prednáška, všetky boli super, ale „Prečo je internet dobrý sluha a zlý pán?“ ma zaujala o niečo viac ako ostatné. Myslím si, že som sa zlepšila v zapisovaní poznámok, sústredení sa na prednášané učivo a kladení otázok. A určite som v tom nebola sama, však?

Musím ale priznať, že aj keď prednášky boli ozaj super, ešte viac som si užívala workshopy. Boli akčnejšie a bola to naozaj „škola hrou“ (ako by povedal Jan Amos Komenský, o ktorom sa môžete dozvedieť viac v tomto čísle novin). A zase mám problém vybrať iba jeden najlepší... Možno ten v ČSOB? Dramatický alebo Dance workshop? Playba loďou do Danubiany? Ťažké rozhodovanie. Na každom som sa aspoň niečo alebo aj dosť veľa naučila. Nesmiem zabudnúť ani na Noviny DUK. Ako ich redaktorka som sa tiež naučila veľa nového a fakt intenzívne! Som rada, že ma brat presvedčil, aby som sa s ním pridala do tímu redaktorov. Niekedy to nebolo ľahké, dodržať deadline, keď chceš prázdninovať, ale dúfam, že sa Vám naše príspevky páčili alebo ste sa aspoň zabavili v našej novej rubrike Hra týždňa, ktorú sme pre Vás pripravovali. Vymýšľať ju bola super zábava pre nás oboch. A to najlepšie nakoniec — samozrejme som úprimne rada, že som sa s mnohými z vás stretla a skamarátila! Už teraz sa teším, že sa uvidíme aj o rok na DUK 2024!

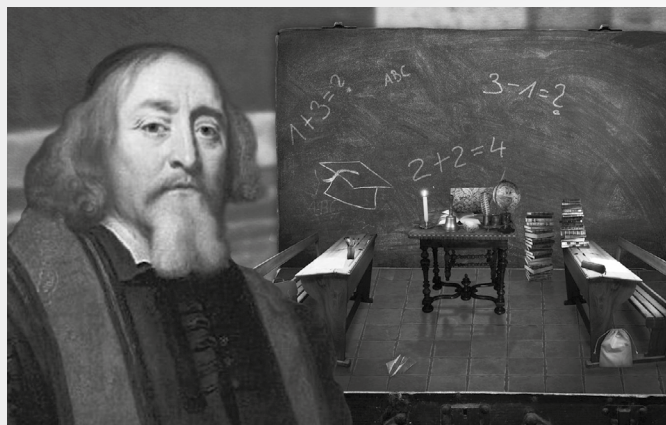

Príhovor

Ariana Ceres Tchambak,
10 rokov,
redaktorka Novín DUK

Jan Amos Komenský – „influencer“, ktorý nás ovplyvňuje dodnes / Divadlo s veľkým D; Umenie a Kultúra s veľkými U a K / Zbohom DUK 2023, bol si super ako vždy! / Čo nás čaká na jeseň? Podíme sa na to pozrieť spoločne, čo poviete? / Písmenkové BLUDISKO — Jan Amos Komenský

Jan Amos Komenský — „influencer“, ktorý nás ovplyvňuje dodnes

Naša Detská Univerzita Komenského so svojou tzv. „veľkou matkou“, — Univerzitou Komenského v Bratislave, nesú meno učiteľa národov Jana Amosa Komenského. Zamysleli ste sa niekedy nad tým, prečo je najstaršia a najväčšia univerzita na Slovensku pomenovaná práve po ňom? A čo všetko je po ňom vlastne pomenované? A prečo ešte aj dnes, 353 dlhých rokov po jeho smrti o ňom stále hovoríme? Skúsme to preskúmať spolu. Čo poviete? Poďme na to! :)

Učiteľ národov nebol hocikým učiteľom. Okrem nás Slovákov ho uznávajú aj za hranicami Európy. Nie je úplne jasné, či sa narodil na Morave alebo na Slovensku, pretože predkov mal dokázateľne od Trenčína. Počas života precestoval celú Európu — študoval v Nemecku, bol v Anglicku, pracoval v Poľsku, Uhorsku, či vo Švédsku. Podľa jeho kníh sa učilo do-

konca v ďalekej a východnej Ázii. Šialené, však?

Učenie bolo preňho poslaním, aj preto sa stal geniálnym učiteľom a vizionárom, ktorý predbehol svoju dobu. Bol presvedčený o tom, že „**výchova je to najdôležitejšie na svete**“, „**ak sa má človek stať človekom, musí sa vzdelávať**“ a „**škola robí človeka lepším**“. Preto by malo byť vzdelávanie dostupné pre všetkých ľudí — pre deti aj dospelých, múdrych aj hlúpych, chudobných aj bohatých, mužov aj ženy, a to po celý život od skorého detstva až po smrť a vo všetkých kútoch sveta. Nebol to človek zaškatulkovaný, ale človek inteligentný, človek hľadiaci do budúcnosti...

Mnohé z jeho myšlienok sa v školstve po celom svete používajú dodnes. Práve on prišiel s myšlienkami ako: **povinná školská dochádzka; opakovanie je matkou múdrosti; učiť sa treba od jednodu-**

chých vecí k zložitejším; učiteľ má vysvetľovať žiakom tak, aby učivo pochopili; škola musí byť pre žiakov lákavým miestom. Zanechal nám odkaz, že najlepší spôsob, ako naučiť, je „**škola hrou**“, pri ktorej sa žiaci učia názorným spôsobom. Žiaci predsa musia vedieť, aký význam a zmysel má to, čo sa učia, a majú si to aj prakticky vyskúšať. Dnes takéto učenie moderne voláme napríklad **interaktívne workshopy**, a aj my sme takéto učenie na vlastnej koži zažili počas tohtoročného DUK-u. A bolo to skvelé, to vám musím povedať!

Svojimi inovatívnymi myšlienkami naplnil až **200 kníh!** Najznámejšie sú **Svet v obrazech** (prvá obrázková učebnica, volá sa podľa nej aj televízny magazín RTVS o zaujímavostiach zo sveta, ktorý sa vysiela už dlhé roky v nedeľu pred obedom), **Schola ludus** (Škola hrou), **Brána jazykov otvorená** (podľa nej sa doteraz píše jazykové učebnice na celom svete) a **Labyrinth sveta a raj srdca**.

Všetko, čo Jan Amos Komenský v živote dosiahol, sa mu podarilo napriek tomu, že sa už v dvanástich rokoch stal sirotou. Študovať začal až v šestnástich rokoch (teda oveľa neskôr ako začíname napríklad my) a v živote ho stretlo naozaj veľa nešťastných udalostí (zomreli mu

dve manželky a dve deti, zhorel mu dom i dedičstvo a v ďalšom požiari prišiel o svoje veľdielo Česko-latinský slovník, ktorý písal 40 rokov!). Napriek všetkému vraj zostal až do smrti optimista. Inšpiratívne, no nie?

Pre obrovský prínos Jana Amosa Komenského k rozvoju školstva bol jeho život popísaný v mnohých knihách, bol predlohou divadelných hier aj filmov, postavili mu mnoho pamätníkov a múzeá v Čechách aj v Holandsku (kde zomrel a je pochovaný). Na jeho počesť bola dokonca pomenovaná planétka „**1861 Komenský**“ medzi Marsom a Jupiterom, ale tiež písmo „**Comenius script**“, či Európsky výmenný program medzi školami „**Comenius**“. K 400. výročiu jeho narodenia vydali v Česku **200-korunovú bankovku** s jeho vyobrazením a u nás bola zase vydaná **pamätná medaila** k 425. výročiu jeho narodenia...

A vedeli ste, že Deň učiteľov, ktorý si všetci každoročne pripomíname **28. marca**, je tiež na jeho počesť? Áno, Jan Amos Komenský sa narodil práve v tento deň v roku 1592 a ešte aj dnes má tisíce verných followerov. A stále mu len a len pribúdajú!

*Adam Cadmon Tchambak,
11 rokov,
redaktor Novín DUK*

Divadlo s veľkým D; Umenie a Kultúra s veľkými U a K

Divadlo. Spoločenský fenomén, ktorý sa vyskytuje v každej dejinnej epoche ľudského druhu, aj keď sa to na prvý pohľad nezdá. Ostatne, to je pre divadlo špecifické; skryté symboly, odkazy, myšlienky, ukryté dôsledne medzi replikami postáv zúčastňujúcich sa magickej udalosti, ktorou divadelné predstavenie nepochybne je. Avšak napriek tejto odvekej spätosti, široký záujem spoločnosti o divadlo je vyslovene raritou. Moderný človek sa odcudzil pripomínaniu veľkých príbehov, často presahujúcich

jeho vlastný existenčný rámec. Divadlo ako umenie aj ako inštitúcia sa tak postupne sfarbovalo do akejsi bubliny s odleskom exkluzivity, ktorá priťahuje iba istý typ osobností. Je takýto stav divadla vhodný? Výhodný? Želaný? Nuž, odpoveď by sme na túto otázku našli horko-ťažko. A môžeme si byť istí, že ani tak nebudeme uspokojení. Čo je však nesporné dôležité; vzťah ku kultúre, kultivovanosť, porozumenie umeniu, sú devízy, ktoré formujú človeka do dôstojného zástupcu homo sapiens sapiens. O to

potešujúci je fakt, že predmet dramatická výchova sa začleňuje do školských osnov. Želaný a potrebný krok; len aby nebol krokom osamelým ako stopa na povrchu mešiaci. Komplexnosť dneška a budúcnosti si žiadajú komplexných ľudí. A práve umenie a kultúra vo všeobecnosti sú veľmi dôležitými činiteľmi, ktorí nám prikladajú dľaždi-ce pod chodidlá na ceste rozvoja.

*Michal Onduš, 23 rokov,
editor Novín DUK*

Zbohom DUK 2023, bola si super ako vždy!

Milé čitateľky a milí čitatelia DUK-u, už je to tu! Ako už býva dobrým zvykom, keď končí obdobie horúceho a šantiaceho leta, je to nielen znak toho, že sa začína pochmurnejšia jeseň, ale i toho, že sa končí toľkými navštevovaná a milovaná **Detská Univerzita Komenského**... Zas a znova sa brány DUK-u zatvárajú, aby sa mohli opäť po niekoľkých dlhých mesiacoch pre Vás všetkých znovu otvoriť vo svojej plnej kráse. Aby ste opäť mohli zažiť zaujímavé prednášky, rôznorodé sprievodné aktivity, ponachádzať staré i nové priateľstvá a najmä si užiť ten čas, keď ste študentkami a študentmi DUK-u!

Tento rok som pre Vás ja, Dominika, spolu s Michalom a niekoľkými šikovnými detskými redaktormi pripravovala dobre známe Noviny DUK. Rada by som sa týmito slovami s Vami všetkými rozlúčila a popriala Vám len veľa veľa šťastia a sil

do vcelku odlišných školských lavíc. Ale nezúfajte, byť žiakom/žiačkou, študentom/študentkou je skvelé a vzácne. Nepohľadajte sa za dospeláckym životom, ten

Vám naozaj nikam neutečie! Vzdelávaniu a premýšľaniu zdar!

*Dominika Horváthová,
24 rokov, editorka Novín DUK*

Čo nás čaká na jeseň? Poďme sa na to pozrieť spoločne, čo poviete?

O menej ako pár dní nás čaká september a s ním aj obávaná škola či povinnosti. Listy sa sfarbia do červena a postupne bude chladnejšie a chladnejšie. Ideálne počasie na vytiahnutie našich baretiek a podkoleniek. Možno jeseň nie je obľúbené ročné obdobie pre všetkých a musím povedať, že pre mňa taktiež dlho nebolo. Znamenala pre mňa okrem školy i postupné ukľadanie prírody na dlhý spánok a zimu — môjho úhlavného priateľa. Postupom času som v nej však našla určitú krásu. Príroda zomiera preto, aby mohla prísť zmena; lúči sa poslednými teplými lúčmi na našej pokožke a ani si niekedy neuvedomíme ako rýchlo sa zmení na chlad. Čo je veľká škoda. Jeseň nie je len prestupným obdobím medzi letom a zimou. Je to čas, keď môžeme robiť veľa aktivít, ktoré by nám ostatné obdobia neumožnili — či už pre teplo, chlad alebo iba preto, že si na ne ne-nájdeme dostatok času...

Pečenie. Kto by si nedal čerstvé a teplé, rovno z pece vytiahnuté sušienky či osie hniezda? Vždy, keď niečo upečiem sa celá moja rodina zhromažďí, aby ihneď ochutnala môj výtvor (bez ohľadu na to, či je to vydarené alebo nie). Myslím, že práve pre to nadšenie ma baví piecť. Pre ocenenie a radosť, ktoré mi druhí dávajú. A hlavne, mám niečo dobré pod zub, všakže! :)

Čítanie. Moje najobľúbenejšie. Baví ma čítať stále, ale počas jesene je to oveľa lepšie, no najmä vtedy, keď prší a ja sa zababušim do teplej a príjemnej deky. Vtedy je to najlepšie.

Filmy. I počas jesenných dní nie je nikdy inde tak dobre ako na pohovke pri telke alebo v kine. Navyše tento rok 17. novembra vyjde dlho očakávaný film s názvom Hunger Games — The Ballad of Songbirds & Snakes. Veľmi sa naň teším! Hudba. Keď mám plnú hlavu ťažkých vecí, ktoré mi vytvárajú v mysli úplný bordel, rada vyjdem von do lesa. Väčšinou idem sama, no občas mám v ušiach slúchadlá. Čerstvý vzduch mi pomáha pretriediť myšlienky a navyše, vždy si rada vypočujem dobré pesničky. Často ma inšpirujú k niečomu novému a keď prídem domov, cítim sa oveľa oveľa lepšie. Napríklad túto jeseň (8. septembra) vyjde druhý album Olivie Rodrigo s názvom GUTS. Dve pesničky z neho už vyšli: Vampire a It's bad idea, right?. Ale okrem tohto albumu vyjde 27. októbra album 1989 (Taylor's version) od mojej obľúbenej speváčky Taylor Swift. Je to album o presťahovaní sa do New Yorku, kde si nájde nových kamarátov. Všetky pesničky sú rytmické a veľmi energické. Pripomínajú mi leto a vždy sa mi pri nich chce tancovať.

Halloween. Tento sviatok (31. októbra) nie je u nás taký zaužívaný ako v Amerike, ale ja ho veľmi rada oslavujem. Je to vynikajúca príležitosť prezliecť sa za nejakú príšeru, piť džúsy pripomínajúce čarovný elixír, vyrezať smiešnu tvár do tekvice. Avšak najlepšou časťou je (ako inak) vyzdanie mojich súrodencov a kamarátov. Každý rok je to pre mňa jeden z najzábavnejších večerov jesene.

Narodeniny. Jedna vec o mne, ktorá je mojim blízkym dobre známa: milujem dávanie darčiekov a usporadúvanie osláv. Veľa ľudí čo poznám sa narodila na jeseň a preto je to pre mňa skoro najrušnejší čas v roku na vyrábanie darčiekov. Myslím si, že každý kto toto číta pozná niekoho, kto sa narodil na jeseň (som si tým taká istá preto, že takmer celá moja rodina vtedy oslavuje a polovica mojej triedy sa vtedy narodila vrátane mňa, takže to nemôže byť náhoda). Nie nie. :) Možno si to dokonca i ty, a preto nech je tento odsek pre teba malou pripomienkou: Poriadne osláv svoje narodeniny alebo narodeniny niekoho iného! A predovšetkým sa dobre počas tohto obdobia zabávajte!

*Salome Bočková,
14 rokov,
redaktorka Novín DUK*

Písmenkové BLUDISKO – Jan Amos Komenský

Pri tvorbe mojej hry v záverečnom čísle Novín DUK 2023 ma inšpiroval výrok Jana Amosa Komenského, významnej osoby našej i svetovej pedagogiky. Bol totiž pravým zástancom kvalitného vzdelávania. Je viac ako známe, že z učenia robil zábavu, nie len nudnú a potrebnú povinnosť.

„Ak mi niečo vysvetlíš — zabudnem, ak mi to ukážeš — zapamätám si, ale ak to urobím — pochopím. Hľadajme spôsob, aby...“
(Žiaľ, dokončenie Komenského výroku je skryté. Nájdete ho v písmenkovom bludisku)...

Držím vám palce, kamaráti a kamarátky DUK-u, aby ste našli správnu cestu bludiskom, a aby sa na vašej ceste vzdelávaním tento výrok učiteľa národov naplnil!

Ariana Ceres Tchambak, 10 rokov, redaktorka Novín DUK

GENERÁLNY PARTNER DUK

HLAVNÍ PARTNERI DUK

ORGANIZÁTORI DUK

PROJEKT FINANČNE PODPORILO

PARTNERI DUK

ZRIAĐOVATEĽ
DIVADLA ARÉNAPARTNER DUK
ONLINESPOLUORGANIZÁTOR
WORKSHOPOV DUK

MEDIÁLNI PARTNERI DUK

Vydáva: Združenie Maxa Reinhardta, Čajakova 1, 811 05 Bratislava. Editori: Dominika Horváthová, Michal Onduš.

Redakcia: Adam Cadmon Tchambak, Ariana Ceres Tchambak, Ester Lőrincová, Salome Bočkayová, Samuel Jursa.

Grafická úprava: Commercium s.r.o.